

**GENERELLT ÄGARDIREKTIV FÖR UDDEVALLA KOMMUNS DIREKT
OCH INDIREKT HELÄGDA BOLAG****Fastställt av kommunfullmäktige den 14 oktober 2015 § 248**

A.	Allmänna utgångspunkter för ägarstyrningen	2
B.	Direktiv för ägarstyrningen	3
1.	Reglering för Bolaget	3
2.	Underställningsplikt för frågor av principiell beskaffenhet m.m.	4
3.	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt	5
4.	Informationsskyldighet	5
5.	God ekonomisk hushållning	6
6.	Verksamhetsplan och budget	6
7.	Planeringsdialog och annan verksamhet	7
8.	Kommunövergripande uppgifter	8
9.	Bolagets styrelse	8
10.	Suppleanters inträde m.m.	8
11.	Arbetstagarrepresentation i styrelsen	9
12.	Verkställande direktör	9
13.	Instruktion för verkställande direktör	9
14.	Årlig rapport från bolaget utifrån 6 kap. 1 och 1 a §§ kommunallagen	10
15.	Revision	10
16.	Årsstämma och bolagsstämma	10
17.	Kompetens baserad rekrytering, samverkan samt samråd angående lön för VD	11
18.	Övergripande ansvarsfördelning mellan olika nivåer i bolagsstrukturen	11
18.1	Kommunfullmäktige	11
18.2	Kommunstyrelsen	12
18.3	Koncernmoderbolaget	13
18.4	Bolaget	14
18.5	Bolagen och Dotterbolagen	15
19	Delägda bolag	15
20	Implementering	15

ÄGARDIREKTIV

Generellt ägardirektiv för Uddevalla kommuns direkt och indirekt helägda bolag

A. Allmänna utgångspunkter för ägarstyrningen

Kommunfullmäktige bär det politiska ansvaret för alla bolag som ägs direkt eller indirekt av kommunen. Syftet med ägardirektiv är att förbättra styrning av kommunala bolag så att styrningen genomförs på ett aktivt, ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer. Ägardirektiv ska också underlätta för kommunen att följa bolagens verksamheter. Ägarstyrning över kommunala bolag handlar ytterst om att medverka till att kommunfullmäktiges mål och riktlinjer för verksamheten genomförs.

Kommunens alla helägda bolag, med undantag för Uddevalla Vatten AB, har organiserats i en koncern med koncernmoderbolaget Uddevalla Utvecklings Aktiebolag¹, dotterbolag och dotterdotterbolag. Kommunen, vars ägande utövas genom Kommunfullmäktige, är endast direkt ägare av Koncernmoderbolaget och Uddevalla Vatten AB² samt av en minoritetsandel av aktierna i bl.a. Fyrstads Flygplats AB och Regionsteater Väst AB.

Uddevalla Vatten AB och Uddevalla Energi AB är delägare av bolag, som till annan del ägs av bolag ägda av andra kommuner.³

Kommunen, genom kommunfullmäktige, är ägare av Bolagen och i formell mening är det kommunfullmäktige som utövar ägarstyrningen över Bolagen. Det sker bl.a. genom att kommunfullmäktige utser styrelse och lekmannarevisorer, fastställer bolagsordning, bolagspolicy och direktiv för Bolagens styrning. Kommunfullmäktige utser direkt och indirekt ägarrepresentanterna till årsstämma och extra bolagsstämma, som är forum för bolagets ägare att utöva formell ägarstyrning.

Kommunfullmäktige har fastställt en bolagspolicy som innehåller övergripande och principiella förhållningssätt ur ett inåtriktat perspektiv, i första hand gentemot kommunstyrelsen och Koncernmoderbolaget, men som även Bolagen har att följa. Bolagspolicyn utgör värdegrund för kommunens ägande av bolag och anger det övergripande och principiella förhållningssättet för kommunfullmäktiges, kommunstyrelsens och, i förekommande fall, Koncernmoderbolagets uppsikt, kontroll och styrning över Bolagen.

¹ "Koncernmoderbolaget"

² Koncernmoderbolaget, dess dotterbolag och dotterdotterbolag kallas envar "Koncernbolaget" och gemensamt "Koncernbolagen". Envar av Koncernbolagen och Uddevalla Vatten AB kallas även "Bolaget" och gemensamt "Bolagen"

³ "Delägt bolag" eller gemensamt "Delägda bolagen"

Detta ägardirektiv⁴ har antagits av kommunfullmäktige och utgör väsentlig del av det formella regelverk, som gäller för kommunens ägarstyrning av Bolagen och som Bolagen har att följa. Av det Generella Ägardirektivet framgår med vilken ambitionsnivå och med vilken inriktning kommunfullmäktige vill styra Bolagen. Därtill har kommunfullmäktige antagit specifika ägardirektiv för vardera av Bolagen.⁵ Det Specifika Ägardirektivet syftar till att tydliggöra ägarens förväntan på Bolagets uppdrag. Det ankommer på Bolagets styrelse och verkställande direktör att följa Ägardirektiven.

För de Delägda bolagen finns särskilt utarbetade ägardirektiv och/eller ingångna aktieägaravtal. Dessa dokument och det Generella Ägardirektivet ska vara utgångspunkt för kommunens ägarrepresentanter vid styrning av Delägt bolag, att tillämpas med ömsesidig respekt och i nära samverkan och dialog med övriga ägare.

B. Direktiv för ägarstyrning

1. Reglering för Bolaget

Bolagen är bundna av de kommunalrättsliga principerna som framgår av 2 kap. och 8 kap. 3c § kommunallagen, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag. Det fastställda ändamålet för Bolaget och de kommunala befogenheterna, som utgör ram för Bolagets verksamhet, anges i bolagsordningen.

Förutom genom lag och författning regleras Bolagets verksamhet och Bolagets förhållande till kommunen och till övriga koncernbolag genom;

- a) Bolagets bolagsordning;
- b) det Generella Ägardirektivet och det Specifika Ägardirektivet;
- c) Bolagspolicy för kommunala bolag i Uddevalla kommun;
- d) i tillämpliga delar av kommunfullmäktige beslutade policy och program;
- e) av fullmäktige och av kommunstyrelse, enligt delegation från fullmäktige, utfärdade särskilda riktlinjer eller bestämmelser;
- f) i tillämpliga delar andra gällande styrdokument;
- g) förekommande avtal mellan kommunen och Bolaget; och
- h) förekommande avtal mellan Bolaget och Koncernmoderbolaget eller annat moderbolag.

Det ankommer på Bolagets styrelse och verkställande direktör att följa och se till att Bolaget följer de regler som följer av ovan nämnda regelverk.

⁴ ”Generella Ägardirektivet”

⁵ ”Specifika Ägardirektivet” eller gemensamt de ”Specifika Ägardirektiven. Det Generella Ägardirektivet och de Specifika Ägardirektiven gemensamt ”Ägardirektiven”

Kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor i Bolagen samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger Bolagets styrelse och verkställande direktör, ställa frågor.

Allmänhetens intresse av insyn i Bolagen, i vilka kommunen har ett bestämmande inflytande, tillgodoses genom att offentlighetsprincipen även gäller dessa (2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen). Bolaget ska tillhandahålla allmänna handlingar i överensstämmelse med dessa bestämmelser, kommunallagen, säkerhetsskyddslagen, bolagsordningen och Ägardirektiven.

Bolaget ska ge allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privat utförare.

2. Underställningsplikt för frågor av principiell beskaffenhet m.m.

Bolaget ska enligt 3 kap. 17 § kommunallagen låta kommunfullmäktige ta ställning vid frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Dessa bestämmelser kan sammanfattas och preciseras så att Kommunfullmäktiges godkännande alltid inhämtas såvitt avser;

- a) införande och ändring av taxor och principer för taxor och andra normbeslut om införandet eller ändringen är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt eller om så följer av lag;
- b) ändring av bolagsordningen;
- c) förändring av aktiekapitalet;
- d) planer på ny eller ändrad inriktning av Bolagets verksamhet;
- e) bildande, förvärv eller försäljning av dotterföretag (mer än 50 % av aktierna), med undantag för bolag som inte bedriver egen verksamhet utan huvudsakligen består av fast egendom och åtgärden inte påverkar bolagets långsiktiga ekonomi;
- f) bildande, förvärv eller försäljning av andel i intresseföretag, med undantag för bolag som inte bedriver egen verksamhet utan huvudsakligen består av fast egendom och åtgärden inte påverkar Bolagets långsiktiga ekonomi;
- g) förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi, oavsett om säljare/köpare är annat bolag i kommunen eller inte;
- h) investeringar avseende enskilt objekt eller under ett räkenskapsår överstigande Bolagets egna kapital (eget kapital och obeskattade reserver);

- i) större investeringar som väsentligt påverkar Bolagets, koncernens eller kommunens ekonomi eller medför annan risk.

Det är Bolagets skyldighet att ärenden av denna beskaffenhet i god tid underställs kommunfullmäktige för ställningstagande. Koncernmoderbolaget ska följa om Koncernbolagen gör sådan framställan. Koncernbolaget ska innan ärendet underställs kommunfullmäktige samråda med och bereda Koncernmoderbolaget möjlighet att yttra sig i ärendet.

Varje ärende ska prövas och värderas av Bolagets styrelse innan ärendet går vidare till kommunfullmäktige för ställningstagande. Om olika meningar skulle uppkomma i styrelsen eller annan tveksamhet uppstå huruvida frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska i första hand samråd ske med Koncernmoderbolaget (gäller Koncernbolagen) och i andra hand med kommunstyrelsen.

Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i Bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräknningen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som kräver ställningstagande av Bolagsstämman. Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs ska Bolaget samråda med i första hand Koncernbolaget (gäller Koncernbolagen) och i andra hand med kommunstyrelsen.

3. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen utövar kommunens styrningsfunktion över Bolagen i de avseenden som följer av kommunallagen, kommunstyrelsens reglemente och kommunens bolagspolicy.

Kommunfullmäktige har uppdragit åt Koncernmoderbolaget att jämte kommunstyrelsen fortlöpande följa Koncernbolagens verksamhet. Kommunstyrelsen kan åt Koncernmoderbolaget delegera tillsynsuppgifter.

4. Informationsskyldighet

Bolaget ska hålla kommunstyrelsen och, för Koncernbolaget, Koncernmoderbolaget väl informerad om sin verksamhet. Det åligger Bolaget att ge kommunstyrelsen och Koncernmoderbolaget löpande information och snarast översända de handlingar de begär och vad som följer av uttryckliga regler eller föreskrifter i författning, bolagsordning, Ägardirektiven, bolagspolicy eller andra tillämpliga styrdokument.

Informationsskyldigheten omfattar bl.a. följande;

- a) protokoll från årsstämma och bolagsstämma,
- b) protokoll från styrelsesammanträde,

- c) budget och verksamhetsplan,
- d) Bolagets årsredovisning,
- e) revisionsberättelse och lekmanrevisionens granskningsrapport,
- f) delårsrapporter,
- g) de uppgifter som av kommunen bedöms nödvändiga för upprättande av Koncernmoderbolagets och kommunens budget, årsredovisning och delårsrapport enligt årsredovisningslagen (1995:1554) respektive lag (1977:614) om kommunal redovisning, och
- h) annan handling av särskild betydelse för kommunstyrelsens uppsiktsplikt och styrningsfunktion i kommunen.

Koncernmoderbolaget fastställer karaktären och omfattningen av information och redovisning som krävs, vilka former som ska användas och frekvensen i informationsflödet, utöver vad som anges i Ägardirektiven. Utformningen förutsätts ske i samråd med kommunstyrelsen och Koncernbolagen.

Bolaget ska upprätta en internkontrollplan för kommande verksamhetsår. Uppföljning av denna ska redovisas senast i samband med Bolagets årsredovisning.

Innehåller protokoll eller annan handling som ska översändas till kommunstyrelsen och Koncernmoderbolaget uppgift av sådant slag att Bolaget inte är skyldigt att tillhandahålla allmänheten handling, vari uppgiften återfinns, äger Bolaget utesluta uppgiften. Av översänt material ska framgå att sådan åtgärd vidtagits. I den händelse informationen om verksamheten är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna informationen övervägas.

5. God ekonomisk hushållning

I 8 kap. kommunallagen finns bestämmelser om den ekonomiska förvaltningen i en kommun, vilka även gäller för Bolagen.

Bolagen ska bedriva verksamhet utifrån långsiktigt hållbara principer. Bolagen ska sträva efter en för varje bransch god resultatnivå och soliditet i syfte att ge en god ekonomisk bas för att dels respektive bolag aktivt ska kunna utveckla sin verksamhet och dels för att minska kommunens risktagande. De ska förvalta sin fasta egendom så effektivt att den behåller eller ökar sitt värde. Verksamhetsmål och finansiella mål för respektive verksamhet återfinns i det Specifika Ägardirektivet för varje bolag.

6. Verksamhetsplan och budget

Bolaget ska årligen fastställa verksamhetsplan med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren och budget för nästkommande räkenskapsår. Verksamhetsplan och budget ska delges kommunstyrelsen och, för Koncernbolagen, Koncernmoderbolaget enligt årligen fastställd tidplan.

7. Planerings- och uppföljningsdialog och övrig samverkan

Bolagen ska tillsammans med kommunens övriga verksamheter skapa nytta för kommunen och dess invånare. Bolagens verksamheter ska samordnas med kommunens övriga verksamheter så långt det är möjligt och lämpligt.

Bolagets medverkan till genomförande av kommunens mål och riktlinjer för den kommunala verksamheten samt andra beslut förutsätts ske genom en aktiv och närvarande dialog och ett konstruktivt och främjande arbetssätt, såväl mellan kommunstyrelsen eller Koncernmoderbolaget och Bolaget som mellan Bolaget och, i förekommande fall, dess dotterbolag. Samråd och dialog krävs för att bl.a. identifiera frågor som kan vara av principiell beskaffenhet eller annars större vikt på lång och kort sikt. Samförstånd bör vara ledstjärna och bolagen bör inse att det för dem ligger ett värde i att ägarrepresentanterna också får framlägga sina synpunkter i enskilda ärenden av principiell karaktär. Kommunstyrelsen förutsätts i sin tur ha förståelse för styrelsernas ambitioner att inom givna ramar självständigt få hantera de angelägenheter man blivit satt att sköta.

Det kan finnas ärenden som för Bolaget framstår som en mer rutinmässig förvaltningsåtgärd men där kommunen av exempelvis policyskäl vill se en bestämd lösning. Det kan även finnas tillfällen då Bolaget inte kan tillåtas att optimera effektiviteten i sin verksamhet om detta medför nackdelar för den kommunala organisationen i dess helhet som överväger fördelarna för Bolaget. Bolagen måste i en sådan situation acceptera kommunens överordnade ställning.

Enligt de Kommungemensamma riktlinjerna ska kommunen i planerings- och uppföljningssyfte under året hållas gemensamma planerings- respektive uppföljningsdialoger mellan kommunstyrelse och kommunens hel- och delägda bolag.

Koncernmoderbolaget kan genom delegering genomföra planeringsdialoger med Koncernbolagen. Dessa dialoger ska ha sin utgångspunkt i möten där styrelser möter styrelser i syfte att stärka och tydliggöra den politiska styrningen av Bolaget. Planeringsdialogerna ska ha god framförhållning, vara strukturerade med i förväg känd och från ägarsidan utsänd dagordning med frågor och fördjupningsområden som ska behandlas.

Bolaget ska även i övrigt löpande i sin verksamhet samråda och samverka med de av kommunens övriga nämnder och bolag som kan anses vara berörda, i syfte att främja det som är mest ändamålsenligt utifrån ett ”hela kommunen perspektiv”.

8. Kommunövergripande uppgifter

Bolaget ska såsom en del av den kommunala organisationen aktivt delta i och bidra med resurser och kompetens i kommunens krisledningsarbete, innefattande planeringen och genomförandet av krisledningsarbete. Karaktären och omfattningen av Bolagets fortlöpande deltagande i arbetet ska fastställas efter samråd mellan kommunstyrelsen och Bolagets styrelse.

9. Bolagets styrelse

Bolagets styrelse ansvarar för Bolagets förvaltning och organisation. Styrelsen har att säkerställa att Bolaget har en effektiv ledning som kan utforma organisationen så att de bästa förutsättningarna för Bolagets ändamål och mål tillgodoses samt att bokföringen, medelsförvaltningen och Bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt, liksom att Bolaget följer de regler som gäller för dess verksamhet. Styrelsen ska följa upp och kontrollera verkställande direktörens förvaltning. Styrelsen ska också se till att kommunfullmäktige får ta ställning innan beslut fattas i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Styrelsen ska fastställa en skriftlig arbetsordning för sitt arbete. I arbetsordningen ska det anges hur arbetet i förekommande fall ska fördelas mellan styrelsens ledamöter, hur ofta styrelsen ska sammanträda. Bolaget ska tillställa kommunstyrelsen och i förekommande fall Koncernmoderbolaget kopia av arbetsordningen.

Styrelsen ska årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om Bolagets styrelse saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om dess arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om Bolagets styrelse kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska den åtgärda bristerna eller underrätta Koncernmoderbolaget (gäller Koncernbolagen) och kommunstyrelsen om dessa. Utvärderingen ska protokollföras och i förekommande fall tillställas Koncernmoderbolaget.

Bolagets styrelse ska årligen utvärdera verkställande direktörens insatser, varvid endast styrelseledamöterna ska närvara.

10. Suppleanters inträde m.m.

För suppleanters inträde i styrelsen gäller vad som sagts i bolagsordningen. Finns inte sådan föreskrift ska ordningen för suppleanters inträde i kommunens nämnder tillämpas.

Suppleant har rätt att närvara och yttra sig vid styrelsesammanträde även om denne inte ersätter ledamot. Närvarande suppleant som inte ersätter ledamot har att iakttä motvarande tystnadsplikt som gäller för ledamot.

Suppleant ska alltid kallas till styrelsesammanträde.

11. Arbetstagarrepresentation i styrelsen

Kommunfullmäktige utser styrelseledamöter i Bolagen. Lagen om styrelserepresentation för de privatanställda (1987:1245) gäller för Bolagen så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Varje bolags styrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna innebärande att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden. För de fall överenskommelse inte nås, utan arbetstagarorganisationen fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation, kan Nämnden för styrelserepresentationsfrågor medge undantag från lagen.

12. Verkställande direktör

Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar samt se till att Bolagets bokföring och medelsförvaltning sköts på ett betryggande sätt. Verkställande direktören är skyldig att ägna uppdraget den tid och omsorg som krävs för att på bästa sätt tillvarata Bolagets intresse. Verkställande direktören ska verka för att kommunens ändamål med verksamheten såsom de kommer till uttryck i bolagsordningen, Ägardirektiven och styrelsebeslut förverkligas.

Verkställande direktören ansvarar för att förse styrelsen med den information om Bolaget och dess verksamhet samt det underlag i övrigt som styrelsen behöver för sitt arbete.

13. Instruktion för verkställande direktör

Styrelsen ska i skriftliga instruktioner ange arbetsfördelningen mellan å ena sidan styrelsen och å andra sidan den verkställande direktören. I instruktionerna ska anges de inom Bolaget förekommande ärenden som med hänsyn till arten och omfattningen av Bolagets verksamhet är att hänföra till löpande förvaltning och således ska omfattas av verkställande direktörens behörighet och befogenhet.

Styrelsen ska i skriftliga instruktioner för den verkställande direktören meddela anvisningar för verkställande direktörens skötsel av den löpande förvaltningen. I instruktionerna ska anges i vilken omfattning verkställande direktören för styrelsen ska anmäla beslut denne fattat.

Bolaget ska tillställa kommunstyrelsen och i förekommande fall Koncernmoderbolaget kopia av upprättade instruktioner för verkställande direktören och för arbetsfördelningen mellan styrelse och verkställande direktören.

Styrelsen ska se till att instruktion omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

14. Årlig rapport från bolaget utifrån 6 kap. 1 och 1 a §§ kommunallagen

Bolagets styrelse ska årligen redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats utifrån det i bolagsordningen och det Specifika Ägardirektivet angivna ändamålen. Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmannarevisorernas granskning, liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 1 a §§ kommunallagen. Denna redovisning ska rapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.

15. Revision

Kommunrevisionen är kommunfullmäktiges organ för granskning av all verksamhet i kommunen, vilket inkluderar Bolagen. Enligt 9 kap. 9 § kommunallagen genomför lekmannarevisorn denna granskning. Lekmannarevisorners uppgifter framgår av 10 kap. aktiebolagslagen (ABL). Lekmannarevisorn ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman och kommunfullmäktige.

Det åligger Bolagets lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport särskilt yttra sig om huruvida Bolagets verksamhet bedrivits i enlighet med ändamålet i bolagsordning och ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten. Lekmannarevisorerna ska snarast uppmärksamma kommunstyrelsen på om Bolaget brister i de avseenden som omnämns ovan.

Bolagets auktoriserade revisorer utses på bolagsstämman. De auktoriserade revisorerna ska i den utsträckning som följer av god revisionssed granska räkenskaperna och styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Bolagsstämman får ge revisorn ett utökad granskningsuppdrag i den mån det inte strider mot lag, bolagsordning eller god revisorssed, inklusive god revisionssed.

Respektive bolag svarar för kostnaderna för revisorerna, lekmannarevisorererna och för deras sakkunniga biträden.

16. Årsstämma och bolagsstämma

Bolaget ska senast under mars månad varje år hålla årsstämma, om inte kommunfullmäktige bestämmer om annan tidpunkt, varvid de ärenden som följer av aktiebolagslagen, bolagsordningen och Ägardirektiven ska behandlas.

Till årsstämman och bolagsstämma ska Bolagets styrelse kalla, förutom kommunens ägarrepresentant, i förekommande fall även Koncernmoderbolagets styrelseordförande och verkställande direktör.

Enligt bolagsordningen ska beslut i följande frågor alltid fattas av bolagsstämman.

- a) Årligt fastställande av affärsplan för de närmaste tre räkenskapsåren;
- b) fastställande av budget för verksamheten för det närmaste räkenskapsåret;
- c) ram för upptagande av krediter och ställande av säkerhet;
- d) bildande av bolag;
- e) köp eller försäljning av bolag eller andel i bolag;
- f) tröskelbelopp per transaktion för köp eller försäljning av fast egendom;
- g) tröskelbelopp för andra köp, förvärv eller upplåtelse än som nämnts ovan; och
- h) beslut i annat ärende av väsentligt värde, principiell betydelse eller annars av större vikt.

I de av ovanstående frågor som är av principiell betydelse eller annars av större vikt ska kommunfullmäktige beredas ta ställning innan beslut fattas.

17. Kompetensbaserad rekrytering, samvekan samt samråd angående lön för VD

Bolagen ska följa kommunens styrdokument när det gäller kompetensbaserad rekrytering. Bolagets styrelse ska samverka med kommunstyrelsen och kommundirektören vid tillsättande av verkställande direktör. Kommunstyrelsens personalavdelning tillhandahåller stöd åt Bolagen vid rekrytering av ledande chefstjänstemän.

Respektive bolagsstyrelse samråder med kommunstyrelsen och kommundirektören inför fastställande av lön och övriga anställningsvillkor för VD i de kommunala bolagen.

18. Övergripande ansvarsfördelning mellan olika nivåer i bolagsstrukturen

Ägarrollen ska utövas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, Koncernmoderbolagets och Bolagens styrelser. Kommunfullmäktiges, kommunstyrelsens och Koncernmoderbolagets ansvar redovisas i Bolagspolicyn. Nedan sammanfattas i punktform de huvudsakliga ansvarsuppgifterna för de olika organen för kommunens styrning av Bolagen.

18.1 Kommunfullmäktige

- a) beslutar om bolagsordning för envar av Bolagen;
- b) beslutar om bolagspolicy för Bolagen och andra policys, riktlinjer och andra styrdokument.

- c) beslutar om Generellt Ägardirektiv för Bolagen, att antas på bolagsstämma;
- d) beslutar om Specifika Ägardirektiv för Bolagen, att antas på bolagsstämma;
- e) beslutar om budget för kommunen och i förekommande fall om årliga kapitaljusteringar för enskilda bolag;
- f) beslutar på förslag av kommunstyrelsen om nödvändiga åtgärder hos bolag som agerat i strid med det fastställda kommunala ändamålet eller utanför de kommunala befogenheterna;
- g) beslutar om delegation till kommunstyrelsen att utfärda särskilda bestämmelser eller andra styrdokument;
- h) utser ledamöter och ersättare i Bolagens styrelser samt lekmannarevisorer;
- i) uppdrar åt revisorskollegiet att upphandla revisionstjänster åt Bolagen;
- j) beslutar om riktlinjer för ersättning till förtroendevalda för samtliga kommunala organ, inkl. Bolagens styrelser; och
- k) tar ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt enligt 3 kap. 17 § kommunallagen.

18.2 Kommunstyrelsen

- a) svarar för löpande uppsikt över Bolagen enligt 6 kap. 1 § kommunallagen bl.a. inom ramen för uppföljningsrapporter och årsredovisningar;
- b) genomför, inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt, dialog med Koncernmoderbolaget om strategiska frågor;
- c) bereder och lämnar förslag i bolagsfrågor som ska underställas kommunfullmäktige för beslut enligt 3 kap. 17 § kommunallagen;
- d) prövar årligen om den verksamhet som bedrivits av Bolagen under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder;
- e) bereder förslag till Generella och Specifika ägardirektiv för Bolagen inför kommunfullmäktiges beslut

- f) utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i Koncernmoderbolaget och lämnar instruktion till ombudet i förekommande fall;
- g) Kommunstyrelsen utfärdar bestämmelser till Bolagen, efter delegation av Kommunfullmäktige.
- h) svarar för behandling av frågor av policykaraktär i syfte att samordna kommunens verksamhet, inkluderande bolagssektorn;
- i) tillstyrker, efter eventuellt förslag från Bolaget, att ledamöter utan partipolitisk beteckning väljs till bolagsstyrelse; och

18.3 Koncernmoderbolaget

- a) svarar för ägarstyrningen av Koncernbolagen i koncernen med utgångspunkt i Koncernbolagens ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget och andra styrdokument;
- b) svarar för det direkta formella ägandet av dess dotterbolag;
- c) svarar för den finansiella samordningen inom koncernen och lämnar förslag till kommunstyrelsen om regler avseende struktur och tidplan för uppföljningsprocessen;
- d) beslutar om Koncernbolagens koncernbidrag i anslutning till årsbokslut.
- e) planerar och genomför strategisk planeringsdialog med Koncernbolagen med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, verksamhetsplan/affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige;
- f) utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i dess dotterbolag och lämnar instruktion till ombudet i förekommande fall enligt beslut i kommunstyrelsen;
- g) utarbetar vid behov förslag till revideringar av Generella ägardirektivet och Specifika ägardirektiv för Koncernbolagen;
- h) bereder ärenden av större vikt som ska till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för ställningstagande enligt 3 kap. 17 § kommunallagen;
- i) återför väsentlig och strategisk information från planeringsdialogerna till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige;

- j) upprättar koncernbokslut samt lämnar uppföljningsrapporter på strategisk nivå med utgångspunkt i rapporteringen från Koncernbolagen; och
- k) svarar för det praktiska ägarstödet i relation till Koncernbolagen (kompetensutveckling för styrelser, gemensamma instruktioner etc.

18.4 Bolaget

- a) svarar i tillämpliga fall för det direkta formella ägandet av dotterbolag;
- b) lämnar information och handlingar till kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och i förekommande fall till Koncernmoderbolaget för egen räkning och i tillämpliga fall för dotterbolags i underkoncernen räkning;
- c) bereder och underställer frågor som omfattas av underställningsplikt enligt 3 kap. 17 § kommunallagen eller detta Generella ägardirektiv;
- d) svarar för samverkan och samordning på strategisk nivå inom respektive underkoncern;
- e) planerar och genomför minst en gång per år strategisk planeringsdialog med dotterbolag med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. För Delägda bolag förutsätts detta ske i nära samverkan med övriga ägare;
- f) delger verksamhetsplan och budget till Koncernmoderbolaget (gäller Koncernbolagen) och kommunstyrelsen;
- g) svarar i tillämpliga fall för den finansiella samordningen inom underkoncernen enligt årligen fastställd tidplan och upprättar i tillämpliga fall efter kommunstyrelsens anvisningar koncernredovisning;
- h) utarbetar i tillämpliga fall och vid behov förslag till det Specifika Ägardirektivet för dotterbolag, som ska fastställas av kommunfullmäktige och dotterbolagets bolagsstämma;
- i) utarbetar för Delägt bolag, i förekommande fall i samråd med Koncernmoderbolaget och i samverkan med övriga delägare, förslag till aktieägaravtal och ägardirektiv, som ska fastställas av kommunfullmäktige;
- j) samråder med Koncernmoderbolaget (gäller Koncernbolagen) och kommunstyrelsen samt bereder och hänskjuter ärenden av större vikt enligt 3

kap. 17 § kommunallagen och ärenden för vilka enligt ägardirektiv alltid ska inhämtas kommunfullmäktiges godkännande; och

- k) lämnar eventuellt förslag till kommunstyrelsen om att godkänna att ledamöter utan partipolitisk beteckning väljs till Bolagets styrelse.

18.5 Bolagen och Dotterbolagen

- a) medverkar på förslag av respektive moderbolag i strategisk planeringsdialog och i den samverkan och samordning i övrigt som moderbolaget tar initiativ till;
- b) svarar för genomförande av verksamheten med utgångspunkt i bolagsordning, Ägardirektiven och andra styrdokument från kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, Koncernmoderbolaget (gäller Koncernbolagen) och, i förekommande fall moderbolaget; och
- c) För dotterdotterbolag till Koncernmoderbolaget gäller vad som sägs om Bolagens förhållande till Koncernmoderbolaget i punkten 19.4 istället i tillämpliga delar gentemot dess moderbolag.

19. Delägda bolag

För de Delägda bolagen ska, med beaktande av 3 kap. 18 § kommunallagen, så långt möjligt kommunens inflytande som delägare säkerställas genom aktieägaravtal samt ägardirektiv. Formerna för hur ägandet ska utövas och hur planeringsdialogen ska genomföras med de Delägda bolagen ska regleras i respektive aktieägaravtal för bolaget. Ägardirektiven ska vara utgångspunkt för kommunens ägarrepresentanter, i den mån inte annat bestämts i ägardirektivet för det Delägda bolaget eller i aktieägaravtalet, att tillämpas med ömsesidig respekt och i nära samverkan och dialog med övriga ägare.

20. Implementering

Ägardirektivet utgör ett komplement till bolagsordningen och ska för att äga giltighet antas på bolagsstämma i Bolagen.